

gemeente harderwijk

Harderwijk
Regenbooggemeente

Tussenevaluatie

Regenboogagenda 2021-2023

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Aanleiding.....	6
Inleiding.....	6
Opbouw van het document.....	7
Hoofdstuk 1: Regenboogplatform en -raad.....	8
Hoofdstuk 2: Rol van de gemeente.....	12
Hoofdstuk 3: Gelijkwaardigheid, diversiteit en inclusie binnen de gemeentelijke organisatie.....	16
Hoofdstuk 4: Thema Jeugd en Onderwijs.....	19
Hoofdstuk 5: Thema Religie en Culturele achtergrond.....	24
Hoofdstuk 6: Thema Sport.....	28
Hoofdstuk 7: Thema Zorg en ouderen.....	32
Hoofdstuk 8: De veiligheid van LHBTIQ+’ers vergroten en het monitoren van de resultaten.....	38
Conclusie.....	39
Bronnen.....	40

Opgesteld door Sarah Janssen, Gemeente Harderwijk

Onderwerp Tussenevaluatie van de uitvoeringsagenda Regenboogagenda 2021-2023

Versie Eindversie

Datum 24 maart 2023

Samenvatting

Een op de 15 mensen in Nederland behoort tot de LHBTI groep. In Harderwijk gaat het dus om gemiddeld 3.000 inwoners. In de gemeente Harderwijk mag iedereen zichzelf zijn, ongeacht achtergrond, gender of seksuele voorkeur. Hier zet de gemeente actief op in. De afgelopen twee jaren is er een begin gemaakt met de uitvoering van de Regenboogagenda Harderwijk 2021-2023. Er is veel gedaan op zichtbaarheid en voorlichting verdeeld over de thema's onderwijs, (geloofs)gemeenschappen, sport en zorg. Er zijn vier regenboogambassadeurs aangesteld in mei 2021. Stichting Village People heeft een digitaal platform opgezet en meer ontmoetingsgelegenheden gecreëerd.

Uit de verschillende monitoren landelijk, regionaal en de lokale enquête halen we op dat mensen blij zijn met de aandacht voor dit thema. Ook is het draagvlak bij verschillende organisaties en partners in Harderwijk zichtbaar toegenomen de afgelopen twee jaar. Toch blijkt ook dat LHBTIQ+ inwoners zich op sommige vlakken nog steeds kwetsbaar, niet welkom of niet begrepen voelen. De komende jaren wordt daarom verder ingezet op het bevorderen van het emancipatieproces van LHBTIQ'ers.

De aandachtspunten voor de komende jaren zijn met name:

1. Bouwen aan een stevige samenwerkingsstructuur
2. Meer betrekken van (LHBTIQ) inwoners en organisaties vanuit de samenleving op dit thema
3. De gemeente wil zelf als werkgever en organisatie meer inclusief en LHBTIQ+ vriendelijk zijn en uitstralen.

foto: Karin Huizendveld, Coming Out Day 2021

Planning

Hierbij de planning over genomen uit de Regenboogagenda 2021-2023. In het groen en geel is aangegeven wat er is gebeurd en wat er nog staat te gebeuren. Sommige activiteiten zijn gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Die staan beschreven in het schema.

 gebeurd staat dit jaar te gebeuren

		2021	2022	2023
Platform	Digitaal Regenboog platform			
	Regenboog raad en bewoners-inspraakavond			In de vorm van focusgroepen
Jeugd & onderwijs	Contact leggen met scholen en jeugdzorg gekoppeld aan een aanbod/feestdag/info/tips (om het jaar)			
	Met GSA's in gesprek gaan			
	Evenement (om het jaar)			
	Onder de aandacht blijven brengen in gemeentelijke communicatiekanalen			
	Mogelijke samenwerking met ROC zoeken			
	Samenwerking met School's Out en onderwijsinstelling(en)			
Religie	Kerken en moskeeën inventariseren hoe het gaat met LHBTI leden			
	Mail met info, tips, tricks (om het jaar opnieuw contact zoeken)			
	Evenement (om de twee jaren)			Mogelijk te snel
Culturele achtergrond	Samenwerking zoeken met Vluchtelingen-werk, COC's, Respect2love, AZC, LHBTI Asylum Support, Secret Garden, Stichting Maruf			
	Evenement (om de twee jaren)			
Sport	Onder de aandacht blijven brengen in nieuwsbrief, mailronde			
	Workshop tijdens inspiratie dag			
	Evenement starten met partijen in het kader van week van respect/ Eurogames	In plaats hiervan zijn er regenboogpakketten uitgedeeld		
	Thema feestje bij de VP (met GUTS)	In plaats hiervan heeft er een sportcafé plaats-gevonden in Café de Liefde en een expositie		
Zorg & ouderen	Bekendheid creëren via bestaande communicatiekanalen, bijv. over de Roze Loper			Mogelijk een andere manier/organisatie
	Evenement (om het jaar) voor roze ouderen of zorg professionals			
	"Roze zorg" agenderen bij Krachtig Kleurrijk Harderwijk			
	Samenwerking opzoeken met Roze 50+ bijv. in de vorm van een reizende praatgroep.			Er wordt gekeken of hier behoefte aan is dit jaar of in de toekomst

Intern	Bekendheid creëren via gemeentelijke communicatie, bijv. aandacht voor LHBTI dagen			
	Website = LHBTI vriendelijk: foto's, duidelijk en vindbaar			
	Brainstormsessie: vinden we onze organisatie LHBTI vriendelijk?		Aansluiting bij projectgroep Inclusieve Organisatie	
	"Hokjes denken" & vervolg workshop via HA			
	Bewustwording bij collega's: Contact leggen met teamleiders, wijk-regisseurs, collega's jeugd, onderwijs, zorg, sport, WMO, participatie wet, HRM		Aansluiting bij projectgroep Inclusieve Organisatie	
	Presentatie adviesraad (om het jaar)			
	Onderzoeken samenwerking "Workplace Pride"		Aansluiting bij projectgroep Inclusieve Organisatie	
	Onderzoeken "Charter diversiteit" verklaring van Doordrecht			
Veiligheid	Online stadsgesprek jaarlijks vragenlijst over veiligheid			Een jaarlijkse enquête is niet effectief
	Onderzoeken samenwerking met partijen (bijv. Artikel 1, Alliantie Natuurlijk Samen) over monitoring van veiligheid/discriminatie onder LHBTI'ers	In de vorm van Captain's tables hebben er gesprekken plaatsgevonden over onder andere discriminatie met burgemeester en politie. Gesprekken met politie over discriminatie vinden regelmatig plaats. Er is binnen het basisteam Veluwe West bewust vertegenwoordiging van LHBTIQ+ in het personeelsbestand.		
	In gesprek gaan met Roze in Blauw (politie) over meldingen	Gesprekken met politie over discriminatie vinden regelmatig plaats. Er is binnen het basisteam Veluwe West bewust vertegenwoordiging van LHBTIQ+ in het personeelsbestand.		
	Onderzoeken monitor met GGD-regio Gelderland Noord			
	Monitor opzetten waarin we de lopende projecten kunnen toetsen en gebruiken voor evaluatie			

Aanleiding

Dit document is de tussenevaluatie van de uitvoeringsagenda 'Regenboogagenda 2021-2023'.

Deze tussenevaluatie dient als informatiebron voor het schrijven van een opvolgend beleidsnotitie 2024-2028.

Planning ontwikkeling nieuw beleid en uitvoeringsagenda 2024-2028

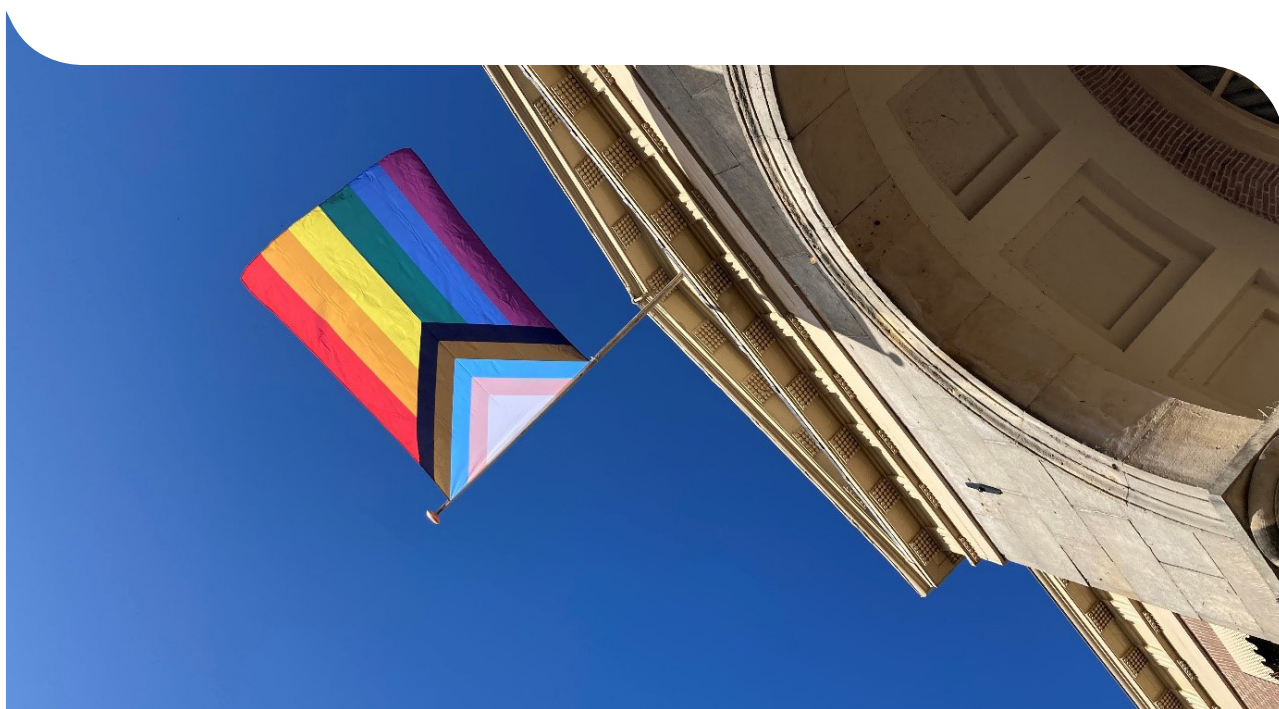
Q2 2023: planning maken

Q3 2023: focusgroepen houden inwoners, organisatie, scholen & schrijfprocesbeleid

Q4 2023: schrijfproces beleid & vaststellen beleid

Q1 2024: opstellen uitvoeringsagenda

Q2 2024: vaststellen uitvoeringsagenda

Inleiding

Een op de 15 mensen in Nederland behoort tot de LHBTI-groep. In Harderwijk gaat het dus om gemiddeld 3000 inwoners. In de gemeente Harderwijk mag iedereen zichzelf zijn, ongeacht achtergrond, gender of seksuele voorkeur. Hier zet de gemeente actief op in.

De regenboogagenda 2021-2023 is gebaseerd op drie ambities:

- zichtbaar welkom
- duurzaam contact en
- voorlichting en educatie

met als hoofddoel de sociale acceptatie en de positie van LHBTIQ+ inwoners in Harderwijk te verbeteren.

Twee jaar geleden is de uitvoering van de Regenboogagenda van start gegaan. De acties en de bevindingen uit de afgelopen periode leest u in dit document.

Opbouw van het document

Verdeling per hoofdstukken

Deze evaluatie is verdeeld in acht hoofdstukken en een conclusie. Aan het begin van elk hoofdstuk over een thema wordt de huidige situatie op basis van cijfers op landelijk, regionaal en lokaal niveau geschetst.¹ Daarna volgt het doel voor dat onderwerp, opgenomen in de uitvoeringsagenda “Regenboogagenda 2021-2023”. Vervolgens wordt beschreven wat de acties waren om het doel te bereiken. Per actie is toegelicht wat in 2021 en 2022 is bereikt.

Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een conclusie: hebben we ons voorgenomen doel behaald? En wat zijn de vervolgstappen?

Gebruik van LHB, LHBTI, LHBTIQ+

In het stuk worden verschillende termen gebruikt. Dit heeft de volgende reden. In 2021, bij het schrijven van de uitvoeringsagenda is de term LHBTI gebruikt. De stukken die uit de uitvoeringsagenda zijn overgenomen verwijzen daarom naar deze term. Er is het afgelopen jaar, is er in samenspraak met de regenboogambassadeurs besloten om de term LHBTIQ+ te gebruiken als gemeente. Alles in dit stuk wat na 2022 is geschreven, word daarom beschreven met LHBTIQ+. Onderzoeken en cijfers die opgenomen zijn in dit stuk refereren aan een verscheidenheid van termen. Dit is afhankelijk van welke groepen zijn onderzocht. Om hier recht aan te doen is gekozen om de termen in hun oorspronkelijke vorm te laten.

foto: Karin Huizendveld, flyers uitdelen Coming Out Day 2021

¹ De meeste regionale en landelijke gegevens zijn afkomstig uit verschillende recente monitoren. Deze staan vermeld in de bronnenlijst. De lokale gegevens zijn afkomstig uit de enquête die we begin januari 2023 hebben geplaatst op het Online Stadsgesprek.

Hoofdstuk 1: Regenboogplatform en -raad

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil het emancipatieproces van LHBTI'ers bevorderen en daarom willen we initiatieven en activiteiten voor en door de LHBTI-gemeenschap in Harderwijk ondersteunen.

Hoe gaan we dat doen?

Actie opgenomen in de uitvoeringsagenda

1. Om actieve ondersteuning op dit onderwerp te krijgen, voor zowel de gemeente als Village People, hebben we besloten een fysieke Regenboograad en online Regenboogplatform op te richten. De fysieke Regenboograad zal bestaan uit een adviseur/ambassadeur op elk van de thema's: jeugd & onderwijs, religie & culturele achtergrond, sport en zorg & ouderen. Regelmatig onderhouden zij contact met de verantwoordelijke beleidsadviseur van de gemeente en met de voorzitter van Village People over de behoeftes en benodigdheden op deze thema's.

foto: Karin Huizendveld, aanstelling regenboogambassadeurs mei 2021

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

In mei 2021 zijn vier regenboogambassadeurs aangesteld door de wethouder. Ze zijn in eerste instantie voor twee jaar aangesteld. De regenboogambassadeurs zijn LHBTIQ+ inwoners van Harderwijk en doen dit op vrijwillige basis. Ze signaleren, adviseren en organiseren. Elke maand is er contact met de beleidsadviseur binnen de gemeente en met Village People. Ze helpen mee of initiëren activiteiten, gaan gesprekken aan met organisaties, verenigingen, raadsleden en inwoners. Ze geven voorlichting of zetten hun netwerk in om voorlichting te geven. De afgelopen twee jaar is veel geïnvesteerd in contacten leggen met organisaties, verenigingen en scholen. Een volledige beschrijving van de activiteiten van de afgelopen twee jaren staan beschreven onder de verschillende thema's verderop in dit document.

Wat heeft het gebracht?

De constructie van de regenboogambassadeurs werkt in principe heel goed. Waar Village People vooral ontmoetingen voor de LHBTIQ+ gemeenschap zelf organiseert, zijn de regenboogambassadeurs er voor het aanjagen van regenboogbeleid binnen organisaties, instanties, verenigingen, scholen, kerken, etc. Omdat ze zelf LHBTIQ+'ers zijn, geven ze de urgentie van het onderwerp gelijk weer. Ze zijn gemotiveerd en hebben een schat aan kennis en een netwerk. Wel is het erg zoeken geweest naar hun positie ten opzichte van de gemeente en Village People. Eind vorig jaar is begonnen met een evaluatie op het samenwerkingsverband onder begeleiding van bureau Samenwerken. Dit wordt in 2023 voortgezet. Voor het onderwerp geloofsgemeenschappen wordt nog een vijfde ambassadeur gezocht.

Expositie Out en Proud op de Veluwe, 2021

2. Zij organiseren samen met de gemeente de halfjaarlijkse bewonersinspraakavond om in contact te staan met de behoeftes van LHBTI-inwoners.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Er is in 2021 een bewonersbijeenkomst georganiseerd. Er was een kleine, maar waardevolle opkomst. Vanwege de wisselende coronamaatregelen en andere activiteiten en ontmoetingsgelegenheden is ervoor gekozen om geen extra bewonersbijeenkomst te organiseren. Wethouder, beleidsadviseur en regenboogambassadeurs zijn actief betrokken en aanwezig geweest bij LHBTIQ+ ontmoetingsgelegenheden de afgelopen jaren en hebben daar inwoners gesproken. Aanvullend, in het kader van de Verbeteragenda Inclusie is er ook nadrukkelijk met LHBTIQ+'ers gesproken. De suggesties en verbeterpunten uit deze gesprekken worden meegenomen in beleid en uitvoering.

Wat heeft het gebracht?

De input van inwoners helpt in het bepalen wat er nodig is en in welke maat veranderingen/aanpassingen voortgang/ stappen gezet kunnen worden.

3. Daarnaast organiseren ze samen met Village People activiteiten op LHBTI-gerelateerde dagen zoals: Coming Outdag, de International Day Against Homophobia, Transphobia and Biphobia (IDAHOT), Paarse Vrijdag, Roze Zaterdag, Intersex awareness day, dag van de bisexualiteit, de Internationale dag van Transgendervisibiliteit

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

De afgelopen twee jaar zijn verschillende bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd, hieronder beschreven onder de verschillende thema's. Vooral rondom Coming Out Day 2022 hebben veel activiteiten plaatsgevonden om zichtbaarheid en bewustwording te vergroten. Ook is in 2021 en 2022 structureel op de bovengenoemde dagen de regenboogvlag bij het Stadhuis gehesen. Veelal in combinatie met een bericht op de sociaal media-kanalen over deze dagen.

Wat heeft het gebracht?

Door gedurende het jaar aandacht te geschenken aan de diversiteit binnen de LHBTIQ+ gemeenschap, komt hier meer bewustwording over de verschillen tussen mensen en over de manier waarop mensen rekening kunnen houden met anderen.

4. De gemeente ondersteunt deze activiteiten financieel en wanneer gewenst met de aanwezigheid van politieke vertegenwoordigers.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Er is sinds 2021 een structureel budget van € 47.000,- voor het regenboogbeleid. Hiervan is € 20.000,- beschikbaar gesteld om activiteiten te financieren. Daarnaast probeert de wethouder Inclusie en Diversiteit aanwezig te zijn bij georganiseerde activiteiten. En heeft de afgelopen twee jaar meerdere activiteiten geopend.

Wat heeft het gebracht?

Er is nu structureel een aantal uren voor ambtelijke inzet geborgd voor de ontwikkeling van het regenboogbeleid. Daarnaast is er meer budget beschikbaar voor het organiseren van activiteiten. Dit brengt stabiliteit en de mogelijkheid om te bouwen aan inbedding van het regenboogbeleid.

5. De gemeente zal Village People faciliteren bij het opzetten van een website die door Village People zal worden beheerd met ondersteuning van de Regenboograad. Deze website is een medium voor de gehele LHBTI-gemeenschap in Harderwijk en de regio. Hierop zal een agenda met lokale activiteiten te vinden zijn, kunnen mensen met hulpvragen terecht en het zal een plek zijn voor het uitwisselen van ideeën.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Village People heeft in mei 2021 de website www.gekleurder.nl opgezet. Het dient als digitaal platform met informatie over verschillende onderwerpen rondom LHBTIQ+ zijn. Het is geschreven voor jongeren. Tegelijkertijd is het een site met informatie voor iedereen die iets wil weten over gender diversiteit en seksualiteit. Er staan handige en nuttige links op voor professionals in het onderwijs, zorg, sport en geloofsgemeenschappen. Ook staat er een agenda op met alle interessante bijeenkomsten of gebeurtenissen in de regio. Daarnaast worden wekelijks een aantal nieuwsberichten geplaatst en wordt elke maand een nieuw 'verhaal van de maand' geplaatst. Deze verhalen zijn van LHBTIQ+ inwoners uit de regio. Momenteel zijn het verhalen afkomstig uit de tentoonstellingen van afgelopen oktober 'Freedom of Gender' en 'Sport voor iedereen'. Er wordt regelmatig nieuwe films, series en boeken tips geplaatst, zodat die weer actueel wordt. Ook zit er een knop op om met iemand te kunnen chatten. Binnen gemiddeld een uur krijg je reactie van de beheerder van de website. De website dient ook gelijk als digitaal archief van alles wat er in Harderwijk gebeurt rondom regenboogactiviteiten. De online onderwijs-conferentie van 10 december 2021 is er bijvoorbeeld op terug te vinden.

Wat heeft het gebracht?

De site wordt goed bezocht en verschijnt bovenin de Google ranking als je zoekt op de zoekterm 'lhbt nieuws'. Er komen met regelmaat berichtjes binnen van mensen die graag anoniem willen spreken met iemand die LHBTIQ+ is. Dit zijn de afgelopen jaren voornamelijk mensen geweest met een migratie- of vluchtelingen-achtergrond die in hun directe omgeving niet uit de kast kunnen komen. Ze willen hun hart luchten en daarbij zoeken ze naar praktische informatie. Bijvoorbeeld over gezondheid en rechten, maar ook over ontmoetingsgelegenheden.

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

De gemeente wil het emancipatieproces van LHBTI'ers bevorderen en daarom willen we initiatieven en activiteiten voor en door de LHBTI-gemeenschap in Harderwijk ondersteunen.

De afgelopen jaren heeft de gemeente, in samenwerking met de regenboogambassadeurs en Village People veel activiteiten voor en door de LHBTIQ+ gemeenschap ondersteund. Veel vormen een eerste aanzet die uitnodigen tot een vervolg.

Vervolgstappen

- Werken aan een stevige samenwerking ambassadeurs, Village People, gemeente en eventuele andere partners
- De website evalueren en eventueel aanvullen/aanpassen

**DIT ZIJN
WIJ**

Je vindt hier verhalen en alle informatie voor, door en over lhbtq+'ers in Harderwijk en omgeving.

Voor lhbtq+'ers, maar ook voor familie, zorgverleners of leerkrachten.

Hoofdstuk 2: Rol van de gemeente

Ons doel zoals beschreven in de uitvoeringsagenda

Als gemeente zullen we de komende drie jaar een regierol als ‘verbinder’ op ons nemen om zo verschillende initiatieven, organisaties en groepen in de samenleving meer met elkaar in contact te brengen en de dialoog en ontmoeting te bevorderen tussen LHBTI-inwoners, maar ook de verbinding stimuleren tussen LHBTI’ers en niet-LHBTI’ers.

Hoe gaan we dat doen?

Actie opgenomen in de uitvoeringsagenda

1. *De gemeente faciliteert activiteiten ondernomen door LHBTI-organisaties. Daarnaast wordt de samenwerking opgezocht met gemeentelijke beleidsterreinen die gemeenschappelijke doelstellingen hebben, zoals Burgerschap, Krachtig Kleurrijk Harderwijk en het preventief jeugd/gezondheidsbeleid.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

In zowel beleid als uitvoering zijn verbanden gezocht met gemeenschappelijke doelstellingen zoals Burgerschap, Krachtig Kleurrijk Harderwijk en jeugd/gezondheidsbeleid, maar ook Sport en de verbeteragenda Inclusie. Er zijn regelmatig LHBTIQ+ inwoners aanwezig geweest bij de Captain’s tables ² in 2021 en 2022.

² Ongeveer vier keer per jaar worden inwoners uitgenodigd om samen met de burgemeester te eten en te praten over hoe ze zich voelen in Harderwijk en Hierden. In deze informele setting wordt echt de diepte ingegaan en geluisterd naar elkaars verhalen. Inwoners krijgen de kans om hun verhaal te doen en tegelijkertijd is het ook een laagdrempelige manier om te peilen wat er leeft binnen de gemeente.

Ook was de LHBTIQ+ gemeenschap vertegenwoordigd in een campagne 'Gekend om wie je bent'. Een aantal regenboogambassadeurs heeft in 2022 het Krachtig Kleurrijk akkoord getekend. Ook zijn een aantal regenboogambassadeurs betrokken bij het opstellen van de Verbeteragenda Inclusie. Collega's van Sport zijn actief betrokken bij de uitvoering van het regenboogbeleid. Intern pakken we de communicatie rondom Inclusie gezamenlijk op. LHBTIQ+ uitingen, intern en extern, zijn daar een onderdeel van.

Wat heeft het gebracht?

Er is meer bewustwording bij- en samenwerking op het onderwerp Regenbooggemeente tussen verschillende afdelingen en beleidsterreinen intern. Op meerdere gemeentelijke platforms wordt het regenboogbeleid uitgedragen in de communicatie naar buiten toe.

2. *De beleidsmedewerker van het Regenboogbeleid werkt als adviseur mee met LHBTI-inwoners om de inhoud en uitvoering van activiteiten vorm te geven.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Tot nu toe zijn de activiteiten grotendeels georganiseerd door Village People of door een van de regenboogambassadeurs. Het draagvlak, de belangstelling en gevoel van urgentie groeit in de samenleving. In 2021 en 2022 konden inwoners regenboogvlaggen ophalen bij het Huis van de Stad. In 2021 zijn er om en nabij 250 vlaggen opgehaald, in 2022 rond de 150. Er is een aantal actieve inwoners en organisaties die we als gemeente en regenboograad ondersteunen. Een voorbeeld daarvan is de tentoonstelling "Sport voor Iedereen". Dit is een initiatief van fotograaf Karin Huizendveld en regenboogambassadeurs Sport en Zorg. Village People heeft samen met de bibliotheek een avond met Splinter en Bart Chabot gefaciliteerd. Daarnaast heeft de bibliotheek vorig jaar, als aanvulling op de tentoonstelling in het Huis van de Stad een roze boekentafel gefaciliteerd. Café de Liefde heeft een avond met trans topsporter Laura van Beekhoven georganiseerd rondom Coming Out Day 2022.

Flyer van Village People de bibliotheek NW Veluwe

Wat heeft het gebracht?

De afgelopen twee jaar laten zien dat het onderwerp leeft bij individuele inwoners als wel organisaties. De gemeente fungeert als adviseur en aanjager binnen zorg-, welzijns- en onderwijsinstellingen en andere uitvoerders om hen te stimuleren en zo nodig te faciliteren bij het LHBTI-sensitief werken. Daarnaast fungeert de gemeente als verbinder tussen het LHBTI-netwerk van instellingen en organisaties in de stad.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

De afgelopen twee jaar zijn er veel eerste contacten gelegd op gebied van zorg, welzijn, onderwijs, sport en geloofsgemeenschappen. In de meeste gevallen hebben de regenboogambassadeurs de contacten gelegd met organisaties en verenigingen. Veelal via bestaande netwerken van de gemeente of met Village People. Een uitgebreide beschrijving hiervan leest u in dit document onder de verschillende thema's.

Wat heeft het gebracht?

Een 'Regenbooggemeente zijn' betekent een gemeente zijn waar iedereen zichzelf mag zijn. Op school, in de kerk, op straat, bij een voetbalvereniging, in een club, in een verzorgingstehuis. Een LHBTIQ+ vriendelijke gemeente wordt gecreëerd door de inwoners, instanties, organisaties, bedrijven, en geloofsgemeenschappen in die gemeente. De samenwerking en bereidwilligheid van deze partijen die de afgelopen jaren getoond zijn, zijn een eerste stap in de richting het vormgeven van een volwaardige regenbooggemeente.

3. *Tot slot wil de gemeente andere gemeentes in de regio inspireren en adviseren om aandacht voor LHBTI-inclusie te hebben. De verantwoordelijke beleidsmedewerker onderhoudt contact met beleidsadviseurs uit de regio om ervaringen uit te wisselen.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

De afgelopen jaren is er op de Veluwe steeds meer roep gekomen vanuit de samenleving richting gemeenten om LHBTIQ+ inwoners zichtbaar te omarmen. In respons hierop is in oktober 2021 de gemeente Ermelo, de gemeente Nunspeet en de gemeente Oldebroek voor het eerst de regenboogvlag gehesen. Ook is er recentelijk in Nunspeet een burgerinitiatief True Colors begonnen. Zij organiseren o.a. elke dinsdag een café avond. In Putten is 2022 door de gemeenteraad besloten om geen regenboogvlag te hijsen.

Village People heeft naamsbekendheid op de Veluwe en adviseert gemeenten die hierom vragen graag. Op bestuurlijk en ambtelijk niveau is er in 2021 contact geweest tussen de gemeenten op de Veluwe over dit onderwerp. Voor regenboogactiviteiten in Harderwijk worden beleidsadviseurs vanuit andere gemeenten uitgenodigd.

Wat heeft het gebracht?

Gemeente Harderwijk is sinds 2020 bezig met het ontwikkelen van Regenboogbeleid. Inmiddels is een aantal buurgemeenten ook gestart. Elke gemeente op haar eigen manier door een eigen proces. De gemeenten in de regio blijven contact houden en elkaar opzoeken. Zo versterk je elkaar en leer je van elkaar.

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

Als gemeente zullen we de komende drie jaar een regierol als 'verbinder' op ons nemen om zo verschillende initiatieven, organisaties en groepen in de samenleving meer met elkaar in contact te brengen en het dialoog en ontmoeting te bevorderen tussen LHBTI-inwoners, maar ook de verbinding stimuleren tussen LHBTI'ers en niet-LHBTI'ers.

In de regio is er tussen gemeenten de afgelopen jaren wel uitwisseling en kennismaking geweest. Maar er is nog geen sprake van regelmatige ontmoeting of samenwerking op dit onderwerp. Voor de komende periode is dit een aandachtspunt. In Harderwijk zelf zijn veel eerste contacten gelegd met organisaties en groepen in de samenleving. Vooral de inzet van de regenboogambassadeurs op de verschillende onderwerpen heeft een groot verschil gemaakt. Het doel is daarom voor een groot deel behaald.

Een beschrijving per onderwerp leest u verderop in het document.

Vervolgstappen

- Regionaal bestuurlijk en ambtelijk actief inzetten op uitwisseling, kennisdeling en eventueel samenwerking.
- Meer sturen op en ruimte geven aan actieve inwoners.

Hoofdstuk 3: Gelijkwaardigheid, diversiteit en inclusie binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken:?

Het doel hierbij is dat zowel LHBTI-medewerkers van de gemeente als de klanten die de gemeente ontvangt zich veilig en geaccepteerd voelen.

Hoe gaan we dit doen?

Acties opgenomen uit de regenboogagenda

1. *Bij interne bewustwording willen we vooral medewerkers die klantcontact hebben bewust maken van hun persoonlijke gekleurde bril en hen de handvatten geven om sensitief om te gaan met mensen die anders dan hen zijn. We raden Klant Contact Centrum (hierna KCC) medewerkers aan een onlinetraining 'Contact met transgender personen in de publieke dienstverlening' te volgen.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

In 2021 zijn er gesprekken geweest met het KCC over een fysieke training in combinatie met een onlinetraining. Vanwege corona is dat destijds niet gebeurd. Ook is het idee om EHZM/Harderwijk Academie hierbij te betrekken. Dit jaar wordt de draad weer opgepakt.

2. *We gaan ook in gesprek met de beleidsadviseurs in de uitvoerende tak van het sociaal domein en maken aanbevelingen voor expliciete aandacht voor inclusie en ondersteuning van LHBTI-inwoners.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Deze gesprekken zullen in 2023 plaatsvinden.

3. *Daarnaast willen we zorgen dat LHBTI-medewerkers zich prettig voelen om open te kunnen zijn over hun LHBTI-identiteit. Dit willen we bereiken door de training 'Hokjesdenken' in het open aanbod van de Harderwijk academie op te laten nemen. En door met geïnteresseerde medewerkers een brainstormsessie te houden over hoe LHBTI vriendelijk onze organisatie is.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

De workshop "Hokjesdenken" heeft plaats gevonden in 2021. En is inmiddels standaard onderdeel van het aanbod van de Harderwijk Academie. Er is nu een uitgebreide serie workshops en lezingen op het gebied van inclusie in het kader van de Verbeteragenda Inclusie. Daarnaast is er een projectgroep Inclusieve organisatie opgezet. Deze projectgroep gewerkt aan een plan om een professionaliseringsslag te maken als het gaat om inclusie binnen de gemeentelijke organisatie. Hierin wordt de visie gehanteerd dat iedereen positief bijdraagt met diens eigen verschillende achtergronden, talenten etc. De nadruk ligt niet op het overbruggen van verschillen. De nadruk ligt meer op wat men nodig hebt als individu om het beste uit de verf te komen. Er wordt daarom geen onderscheid gemaakt tussen doelgroepen.

Wat heeft het gebracht?

Inclusie staat hoog op de agenda bij de gemeente Harderwijk. Het is steeds vaker een gesprek van onderwerp bij verschillende beleidsterreinen. Dit zorgt ervoor dat het beleidsterrein Regenbooggemeente nog meer ingebed is in een groter verband.

4. Ook vragen we in het medewerkers-tevredenheidsonderzoek naar LHBTI-acceptatie.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Er is destijds voor gekozen om niet specifiek te vragen naar LHBTIQ+ acceptatie. Wel zijn er vragen opgenomen over inclusie en diversiteit binnen de gemeentelijke organisaties. De vragenlijst is vrij uitgebreid:

- Voldoende ingezet op diversiteit bij werven nieuwe collega's
- Gelijke behandeling
- Dezelfde carrièrekansen
- Collega's accepteren elkaar
- Zich thuis voelen
- Gezien en erkend worden
- Zichzelf kunnen zijn
- Zich veilig voelen in zich uit te spreken

Wat heeft het gebracht?

Het is nu moeilijk te zeggen wat collega's ervaren gebied van LHBTIQ+ acceptatie omdat het niet expliciet is meegenomen in het medewerkers-tevredenheidsonderzoek. Aan de andere kant is de uitslag op de hierboven genoemde vragen een indicatie van hoe, onder andere, LHBTIQ+ collega's zich voelen. Gemiddeld genomen zien we dat er tussen een 6.8 en 8.0 wordt gescoord op de bovengenoemde vragen organisatie breed.

5. Tevens onderzoeken we of er bij de formulieren en administratieve systemen van HRM rekening wordt gehouden met seksuele- en genderdiversiteit.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Hierover is contact geweest met de afdeling HRM. De komende periode wordt ook hierin een verbinding gelegd met de projectgroep Inclusieve Organisatie.

6. Met paarse vrijdag roepen we collega's op paarse kleding te dragen in solidariteit met LHBTI-collega's.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022

Dit is niet gebeurd. Wel stonden er op 11 oktober; met Coming Out Day op alle openbare koffietafels regenboogvlaggetjes en regenboogspeltjes. En een flyer waarop Coming Out Day werd uitgelegd.

Vorig jaar heeft wethouder Inclusie en Diversiteit een woord gedaan bij het Oude Stadhuis, waar ook de Progress Pride vlag wapperde. Zo'n 15tal collega's waren aanwezig.

Wat heeft het gebracht:?

Er is meer bewustwording over het feit dat de gemeente Harderwijk een Regenboog-gemeente is.

foto: wethouder Inclusie en Diversiteit staat stil bij Progress Pride vlag, 11 oktober 2022

7. Ook schenken we aandacht aan de vindbaarheid van Harderwijk als regenbooggemeente, inclusief relevante informatie, op de gemeentelijke website.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

In 2021 is de pagina over regenbooggemeente herzien. Hij is nu up to date met een verwijzing naar www.gekleurder.nl en Village People.

Wat heeft het gebracht?

Meer mensen vinden de informatie die ze zoeken op LHBTIQ+ gerelateerde zaken in Harderwijk.

8. We doen handreikingen door om het jaar een presentatie over LHBTI-beleid en LHBTI-behoefte te geven bij de Sociale Adviesraad Harderwijk (SAH).

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

In 2021 is de regenboogagenda toegelicht bij de Sociale Advies Raad. Ook hebben ze er een advies over uitgebracht. Dit jaar wordt er nieuw beleid geschreven. Een overweging is om dit beleid in het bredere kader van de Verbeteragenda Inclusie te presenteren.

Wat heeft het gebracht:?

De Sociale Advies Raad heeft kennis opgedaan over dit onderwerp.

9. Tot slot onderzoeken we een samenwerking met Workplace Pride en de Charter Diversiteit/ Verklaring van Dordrecht.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Dit is nog niet gebeurd. De vraag is of dit past binnen de werkwijze waar nu voor gekozen wordt binnen de projectgroep Inclusieve Organisatie (zie bij punt 2).

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

Het doel hierbij is dat zowel LHBTI-medewerkers van de gemeente als de klanten die de gemeente ontvingt zich veilig en geaccepteerd voelen.

Tot nu toe is er een deel gedaan op het gebied van interne bewustwording. Ons doel is daarom deels bereikt.

Vervolgstappen

- Aansluiting zoeken bij de projectgroep Inclusieve organisatie
- Sturen op meer bewustwording bij afdelingen die in direct contact staan met inwoners, bijvoorbeeld het KCC en klantmanagers.
- Wijzen op inclusieve communicatie uitingen vanuit de gemeente en grote gesubsidieerde partners.

Hoofdstuk 4: Thema Jeugd en Onderwijs

Hoe staat het er nu voor?

Het beeld op scholen en onder jongeren is niet positief. Uit de veiligheidsmonitor Veilig op School (2020-2021) blijkt dat een minderheid van de leerlingen in het VO vindt dat leerlingen op hun school open kunnen zijn over hun seksuele gerichtheid. Het veiligheidsgevoel van LHBTI-leerlingen is verslechterd ten opzichte van 2018. 12 tot 15 procent van de leerlingen wil liever niet bevriend zijn met een LHBT-leerling. Ook hebben LHBT-leerlingen een groter risico om gepest te worden of om slachtoffer te worden van een geweldsincident.³ Verder blijkt uit onderzoek dat jonge LHBTI'ers (15-34 jaar) zich vaker onveilig voelen en vaker slachtoffer zijn van geweld in vergelijking met oudere LHBTI'ers. LHBTI-jongeren voelen zich vaker ongelukkig en hebben meer psychosomatische klachten en psychische problemen. Gevoelens van suïcide komen ook vaker voor bij LBHTI-jongeren.⁴

Uit een welzijnsonderzoek naar LBH-inwoners in Gelderland en Overijssel (2021) blijkt dat LHBTI+-jongeren zich niet geaccepteerd en veilig voelen op christelijke scholen. Ook is er op deze scholen weinig ruimte voor voorlichting. Daarnaast voelen jongeren zich minder geaccepteerd bij het uitgaan.⁵

Zeven van de respondenten op onze enquête (2023) volgen of hebben recent onderwijs gevolgd in Harderwijk of Hierden. De meeste respondenten staan neutraal of enigszins positief tegenover de vraag over voldoende positieve aandacht aan het onderwerp wordt besteed op school. Er zijn grote verschillen tussen respondenten wat betreft de mate waarin ze zich veilig voelen bij medeleerlingen en docenten. Sommigen voelen zich heel veilig, terwijl anderen zich helemaal niet veilig voelen. Gemiddeld voelen respondenten zich iets veiliger bij docenten dan bij medeleerlingen. Meer optreden tegen negatief gedrag en pesten wordt genoemd als maatregel waardoor leerlingen zich prettiger zouden voelen. In de enquête afgenomen in 2021 was het beeld van de acceptatie onder leeftijdsgenoten positiever dan in 2023. Dit kan vertekend zijn door het kleine aantal respondenten.

In interviews met jongeren die Village People bezoeken, kwam naar voren dat er een verschil te merken valt tussen de oudere generatie en de jongere generatie. Bij de oudere generatie, ook binnen de LHBTIQ+ gemeenschap, ligt het denken buiten genderhokjes soms ingewikkeld. Nieuwe genderidentiteiten en het gebruik van andere voornaamwoorden zorgen soms voor verwarring en weerstand.

Wat willen we bereiken?

Een veilig schoolklimaat met hoge LHBTI-acceptatie.

Hoe gaat we dit doen?

Actie opgenomen in de uitvoeringsagenda:

1. *Ophalen wat scholen al doen. Scholen gericht benaderen met informatie/tips/voorlichting. Om het jaar elkaar spreken. Samenwerking met ROC zoeken. Contact met scholen en jeugdzorg zoeken gekoppeld aan een aanbod/feestdag/info/tips (om het jaar 21, 23)*

3 Bron: Veilig op School, landelijke veiligheidsmonitor 2020-2021: veiligheidsbeleid en veiligheidsbeleving in primair en voortgezet onderwijs 2022, (ResearchNED)

4 Bron: LHBT-monitor 2022, 2022 (SCP)

5 Bron: Welzijnsonderzoek LBHTIQA+ Gelderland en Overijssel, 2021 (Vizier en Radboud Universiteit)

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

foto: digitaal onderwijsconferentie, 10 december 2021

Sinds 1 december 2012 is elke school in Nederland verplicht om voorlichting te geven over lesbiennes, homo's, bi's en transgenders (LHBTI). Hoe ze de voorlichting geven mogen ze zelf bepalen. Hier heeft de gemeente geen zeggenschap over. Als gemeente kunnen we wel stimuleren en faciliteren.

Scholen worden door medewerkers van de GGD bezocht en geadviseerd over verschillende onderwerpen, o.a. seksuele gezondheid. Verbinder jeugd vanuit de gemeente, brengt het thema van seksuele- en genderdiversiteit ook onder de aandacht. Bijvoorbeeld in haar gesprekken met lb'ers en jeugdzorg. In 2021 zijn alle scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente benaderd met de vraag hoe de gemeente in samenwerking met de scholen zou kunnen ondersteunen op het gebied van LHBTIQ+- inclusie.

Wat heeft het gebracht?

De uitvraag bij de scholen voor voortgezet onderwijs resulteerde in een werkgroep waar Landstede, RSG, MijnSchool, en Morgencollege in deelnamen. Op Paarse Vrijdag 2021 was er een middag georganiseerd vol workshops, een theatervoorstelling, een lezing en voorlichting van relevante organisaties, met als doel leerkrachten, lb'ers en jeugdzorg op een leuke manier kennis te laten maken met het thema LHBTIQ+- onder jongeren en hoe je daar in de klas of in een mentorgesprek vorm aan kunt geven. De middag zou live plaatsvinden bij Landstede. Helaas kwam er eind november 2021 een lockdown. Uiteindelijk is de middag digitaal doorgegaan. Er vonden online workshops, een lezing en een algemene digitale introductie plaats. De algemene digitale introductie werd gepresenteerd door regenboogambassadeur jeugd. Wethouder inclusie deed de aftrap.

Na afloop is alle informatie vanuit de workshops op het [digitale platform](#) toegankelijk gemaakt. Ook de presentatie is terug te vinden op www.gekleurder.nl. GGD-medewerker seksuele voorlichting heeft 2022 gebruikt om een follow-up gesprek te voeren met de middelbare scholen. Hierbij heeft ze volgens het model, School'sOut, een checklist doorgenomen waarin scholen zelf hun te bereiken doelen konden opgeven.

Wat heeft het gebracht?

Onderwijsconferentie op Paarse Vrijdag, 10 december 2021

Het is jammer dat de bijeenkomst uiteindelijk niet fysiek heeft kunnen plaatsvinden. Dit zou veel meer impact hebben gehad. Digitale workshops en lezingen, hoe goed ook voorbereid, komen toch neer op vooral zenden en veel minder op interactie en ontmoeting. Ook kregen organisaties geen kans om zichzelf te presenteren tijdens de 'markt' die bij de live middag was gepland.

De informatiemiddag op 10 december 2021 (Paarse Vrijdag), werd beschouwd als een goed initiatief. Het heeft er met name voor gezorgd dat de gemeente rondom dit thema in nauwer contact staat met diverse scholen.

Follow-up van GGD-medewerker

De GGD-medewerker heeft drie scholen gesproken. Per school is het erg verschillend hoe dit onderwerp de ruimte krijgt. De GGD-medewerker voelt dat ze eigenlijk tijd te kort komt om vervolggesprekken met scholen te houden. Het is bij de scholen ook zo dat ze wel bereid zijn, maar de hoeveelheid aan thema's groot is. Scholen moeten daarom prioriteren.

3. In contact komen met Gender & Sexuality Alliances (GSA's ⁶) en jongeren

Contact met (GSA's)

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Regenboogambassadeur Jeugd en Onderwijs is in 2020 en 2021 in gesprek gegaan met leerlingen. En met GSA's van twee middelbare scholen.

Ze geeft aan dat de ingang in eerste instantie moeizaam verliep omdat dit altijd via docenten verliep, die er eigenlijk geen tijd voor hadden. Daarnaast voelde ze ook enig terughoudendheid vanuit de scholen, omdat ze niet zeker wisten wat gesprekken met een regenboogambassadeur zou oplossen/ de leerlingen zou brengen. Ze geeft aan dat diversiteit en inclusie structureel en regelmatig onder de aandacht moet zijn wil het impact hebben. Hiervoor is bij de scholen die ze bezocht beleidsmatig vaak te weinig aandacht voor. Leerlingen gaan niet uit zichzelf een GSA neerzetten. Dit moet altijd van bovenaf gebeuren, maar scholen zijn hier soms wat passief in.

Wat heeft het gebracht?

Inzicht in de stand van zaken rondom GSA's in Harderwijk. Er is formeel nog altijd maar een GSA in Harderwijk, op het CCNV. Een aantal leerlingen op het RSG heeft het voornemen om een 'echte' GSA te starten.

6 Een GSA is een groep scholieren die vindt dat iedereen op hun school de vrijheid heeft te kunnen zijn wie ze zijn. In de alliantie maken leerlingen op school zich sterk voor een omgeving waar kinderen zichzelf kunnen zijn en waar het veilig is om voor je seksuele voorkeuren uit te komen.

Village People Jongeren café en Village People Café voor Jou en fototentoonstelling Freedom of Gender

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Opening Freedom of Gender tentoonstelling oktober 2022

Begin 2022 is Village People begonnen met een jongerencafé voor de leeftijd 12 – 18 jaar. Elke laatste zaterdag van de maand zijn LHBTIQ+-jongeren in deze leeftijden welkom bij de MESS. Om de maand is er een ander thema. Hiermee probeert Village People de jongeren te binden. Er komen elke keer ongeveer 15 jongeren tussen de leeftijd 11 en 17 jaar. In 2022 zijn onder meer een playbackshow/dragshow, een film, een T-shirt drukmiddag, een spelletjesmiddag en een Halloweenmiddag georganiseerd. Village People wordt hierbij ondersteund door drie 'oudere' jongeren die ook in het reguliere Village People café komen en een voorbeeldfunctie hebben voor de jongeren.

Tijdens de Coming out maand, in oktober 2022, heeft Village People een fototentoonstelling genaamd 'Freedom of Gender' georganiseerd. De tentoonstelling bestond uit een serie van 22 zwart/wit portretten van jongeren en hun verhalen rondom hun genderidentiteit en seksualiteit. Het merendeel van deze jongeren is bezoeker van het jongerencafé en zit in Harderwijk of omgeving op school. Bij de tentoonstelling is een boekje uitgegeven waarin de portretten ondersteund worden door verhalen. Ook zijn de verhalen en foto's te zien op de website www.gekleurder.nl. Stichting Village People geeft aan dat ze graag zou willen samenwerken met de jongerenwerkers (ZorgDat) om de last (van aanwezigheid/verantwoordelijkheid voor deze groep jongeren) samen te dragen. Village People heeft meerdere keren gevraagd of er een zorgmedewerker aanwezig kan zijn op de laatste zaterdagmiddag van de maand, maar dit blijkt voor (de medewerkers van) ZorgDat nog niet haalbaar.

Wat heeft het gebracht?

Het Village People jongeren café wordt boven verwachting goed bezocht. Het is een teken dat er behoefte aan is.

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

Een veilig schoolklimaat met hoge LHBTI-acceptatie.

Dit is een zeer ambitieus doel waarop we als gemeente niet volledig invloed hebben. Dit doel kan alleen bereikt worden met nog meer inzet, tijd en aandacht van leerkrachten en lb'ers op scholen. Hierin willen we als gemeente natuurlijk ondersteunen en stimuleren.

Vervolgstappen:

- De scholen, jongeren en GSA's actief ondersteunen op inclusie en diversiteit.
- Sturen op goede samenwerking tussen jongerenwerkers, Village People, jeugdzorg en de GGD.

Hoofdstuk 5: Thema Religie en Culturele achtergrond

Hoe staat het er nu voor?

LBHTIQ+ acceptatie binnen geloofsgemeenschappen

LBHTQI-acceptatie is gemiddeld genomen beperkter in groepen waar geloof een belangrijke plek inneemt. Uit onderzoek in Gelderland en Overijssel⁷ blijkt dat de acceptatie zoals die ervaren wordt vanuit geloofsgemeenschappen van alle onderzochte settings het laagst is. In Gelderland ervaart 48% de acceptatie in geloofsgemeenschappen als onvoldoende. Respondenten geven aan dat de relatie tussen religie en hun seksuele voorkeur of genderidentiteit een rol heeft gespeeld in het wisselen van geloof. Christelijke LBHTIQA+’ers voelen zich niet altijd veilig in een gebedshuis en bijna de helft geeft aan niet zichzelf te kunnen zijn in de geloofsgemeenschap. Slechts een derde ervaart ondersteuning van leiders. Tegelijkertijd is er een substantiële groep die geloof kan combineren met hun seksuele voorkeur of genderidentiteit.

In Harderwijk is het wisselend hoe respondenten denken over hun seksuele voorkeur of genderidentiteit vanuit hun geloofsachtergrond. Dit blijkt uit de enquête (2023). De meeste respondenten staan neutraal of negatief tegenover de vraag of er voldoende aandacht aan het thema wordt besteed binnen de geloofsgemeenschap. Dit geldt ook voor de vraag of men zich veilig en geaccepteerd voelt binnen de geloofsgemeenschap. Weinig respondenten zijn hier positief over. Dit lijkt het landelijke en regionale beeld te bevestigen. In geloofsgemeenschappen is dus nog veel te winnen op het gebied van LBHTIQ+-acceptatie.

Gemeenschappen met een migratieachtergrond

LHB’s met een migratieachtergrond nemen een kwetsbare positie in. Een kwart voelt zich onveilig in de buurt en 12% is slachtoffer geweest van een geweldsmisdrijf. In het onderzoek uit Gelderland en Overijssel geven respondenten aan dat er meer aandacht nodig is voor deze groep. Onder jongeren met een migratieachtergrond is homoseksualiteit vaak nog een taboe.

In Harderwijk zijn er geen conclusies te trekken over deze groep naar aanleiding van de enquête (2023). Slechts twee respondenten gaven aan een multiculturele achtergrond of niet-Nederlandse etniciteit te hebben.

Wat willen we bereiken?

Een tolerant leefklimaat voor gelovige LHBTI-inwoners en dat LHBTI’ers met een multiculturele achtergrond zich prettig/gerespecteerd voelen in hun geaardheid/gender/sekse binnen hun gemeenschap.

Hoe gaat we dat doen?

Actiepunten opgenomen uit de uitvoeringsagenda

1. *We gaan ophalen wat kerken en moskeeën al doen om een tolerant leefklimaat voor gelovige LHBTI-inwoners te creëren. Het doel is om alle kerken en moskeeën (telefonisch) te hebben gesproken in 2022. Vanuit dit basis contact kunnen we kerken en moskeeën gericht benaderen met informatie en tips voor voorlichting, bijvoorbeeld via Wijdekerk⁸. We onderhouden het contact door elkaar in ieder geval om het jaar te spreken.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Begin 2021 is contact gezocht met het Pastores Convent, een platform waar alle christelijke geloofsgemeenschappen aan verbonden zijn, op een of twee na. Er is een uitvraag gedaan naar hoe kerken tegenover dit onderwerp staan.

⁷ Bron: Welzijnsonderzoek LBHTIQ+ Gelderland en Overijssel, 2021 (Vizier en Radboud Universiteit)

⁸ Stichting Wijdekerk is een initiatief van een groep christenen, zelf LHBT+-persoon of nauw betrokken bij LHBT+-mensen. Voor meer informatie, zie www.wijdekerk.nl

Wat heeft het gebracht?

De vraag vanuit de gemeente richting geloofsgemeenschappen gaf bij sommige geloofsgemeenschappen een gevoel van veroordeling. Het zoeken naar gedeelde waarden, in plaats van verschillen is belangrijk. Al vrij snel zijn we overgegaan op een actie in samenwerking met een aantal kerken. Dit heeft eind 2021 geleid tot een informatiemiddag.

Azc bewoners halen een regenboogvlag op bij het Huis van de Stad, Coming Out Day, 2021

Azc bewoners nemen een regenboogvlag in ontvangst, Coming Out Day, 2021

2. *Om de twee jaren willen we in samenwerking met kerken en/of moskeeën een evenement organiseren over de samenkomst van religie en LHBTI.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

We hebben eind 2021 een informatiemiddag georganiseerd voor voorgangers en kerkleiders, diaconie, pastoraat en de moskeeën. Dit in samenwerking met een aantal geïnteresseerde voorgangers en kerkleden vanuit de kerk Fonteinwerk en de voorzitter van het Pastores Convent. Ook was stichting Wijdekerk vanaf het begin betrokken. Theo Thomassen⁹; heeft meegedacht in de voorbereiding en een verhaal gepresenteerd. Vanwege corona was er een beperkt aantal plaatsen. Er waren uiteindelijk zo'n 30-tal bezoekers vanuit 15 verschillende geloofsgemeenschappen.

In oktober 2022 hebben we kerken regenboogkaarsen aangeboden. Bedoeld om te branden in de kerk rondom Coming Out Day. Twee kerken hebben een kaars afgenomen.

Wat heeft het gebracht?

Geloofsgemeenschappen die openstaan voor LHBTIQ+ leden hebben dit na de bijeenkomst nog nadrukkelijker zichtbaar gemaakt. Sommige in de vorm van het hijsen van een vlag rondom Coming Out Day, door het expliciet opnemen in het beleid, of het plaatsen van de kerk op de **kaart** van Wijdekerk. Bij andere geloofsgemeenschappen heeft het tot interne gesprekken geleid. Daarbij moet worden vermeld dat dit onderwerp sowieso al veel wordt besproken binnen kerken.

Er is een **artikel** verschenen in de Stentor over de kaarsenactie. Hierin werd benoemd waarom bepaalde kerken wel of geen kaars hebben geaccepteerd. In gesprek met een voorganger, in het kader van deze tussenevaluatie, werd genoemd dat dit soort acties onbedoeld kunnen leiden tot polarisatie. Kerken zijn kwetsbaar om in kwaad daglicht gezet te worden rondom dit onderwerp, ook kerken waar LHBTIQ+ leden volledig worden geaccepteerd. Dit kwam zowel naar voren in het jaargesprek tussen gemeente en geloofsgemeenschappen en tijdens een evaluatie gesprek met een aantal geloofsgemeenschappen.

3. *Om te inventariseren wat er al wordt gedaan voor LHBTI'ers met een multiculturele achtergrond en waar de behoeftes liggen gaan we in 2022 onderzoeken hoe/of we samen kunnen werken met Vluchtelingenwerk, het AZC, COC's Respect2Love, LGBT Asylum Support, Secret Garden en stichting Maruf.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

In 2021 hebben de regenboogambassadeurs aanzet gedaan om aan te sluiten op het Krachtig Kleurrijk Festival met een tafel vol regenboogflyers en -vlaggen. Vanwege onderbezetting is dit helaas niet doorgegaan. Toch heeft deze actie veel stof doen opwaaien onder de initiatiefnemers van het Krachtig Kleurrijk Festival. Dit is mede een aanleiding geweest om gesprekken op gang te brengen over LHBTIQ+'ers binnen deze 'gesloten' gemeenschappen.

Samen met regenboogambassadeur zijn er in 2021 gesprekken gevoerd met een LHBTIQ+ inwoner vanuit de Marokkaanse gemeenschap, met een initiatiefnemer van het Krachtig Kleurrijk Festival vanuit de Turkse gemeenschap en met Consortium Zelfbeschikking Movisie. De gesprekken gingen over de behoefte en de methode om dit onderwerp binnen de gemeenschap te bespreken.

Ook staan we in contact met het AZC en Vluchtelingenwerk. In 2021 is er een groepje AZC-bewoners rond Coming Out Day naar het Huis van de Stad gekomen om een regenboogvlag in ontvangst te nemen. Het AZC opereert vrij zelfstandig. De vertrouwenspersonen organiseerde in 2021 elke maand een activiteit rondom LHBTIQ+ inwoners.

⁹ Theo Tomassen is een Harderwijkse basisschoolleraar die in z'n vrije tijd theatervoorstellingen maakt die te maken hebben met leven en geloof.

Regenboogambassadeur Religie en Cultuur heeft één op één gesprekken met AZC-bewoners die graag meer informatie willen over sociale contacten, gezondheid en rechten in Nederland voor LHBTIQ+'ers. Ze is gevraagd om tijdens een koffieochtend voor anderstalige vrouwen bij ZorgDat iets te vertellen over LHBTIQ+ zijn.

Wat heeft het gebracht?

Omdat er geen breder draagvlak is gevonden binnen de Turkse of Marokkaanse gemeenschappen hebben de gesprekken tot nu toe nog geen uitwerking gehad. Toch vormen ze een begin van iets wat we komend jaar graag weer oppakken.

De regenboogambassadeur krijgt steeds meer naamsbekendheid binnen Harderwijk als belangenbehartiger van LHBTIQ'ers met een migratieachtergrond /vluchtverleden.

4. Om de twee jaren willen we in samenwerking een evenement organiseren voor deze doelgroep.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Er is nog geen evenement georganiseerd.

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

Een tolerant leefklimaat voor gelovige LHBTI-inwoners en dat LHBTI'ers met een multiculturele achtergrond zich prettig/gerespecteerd voelen in hun geaardheid/gender/seks binnen hun gemeenschap. Net als in het vorige hoofdstuk is dit een ambitieus doel waarop de gemeente niet volledige invloed heeft. Er valt nog veel meer te doen. Dit is een mooi vooruitzicht voor de komende jaren.

Vervolgstappen

- Draagvlak creëren binnen de 'gesloten' gemeenschap om dit 'taboe' onderwerp bespreekbaar te maken.
- In gesprek blijven met kerken over behoeftes.
- Onderdeel uitmaken van het Krachtig Kleurrijk Festival/Platform

Hoofdstuk 6: Thema Sport

Hoe staat het er nu voor?

Uit onderzoek blijkt dat seksuele oriëntatie in de sport nog steeds een taboe is en leidt tot vooroordelen. Dit geldt zowel voor de breedtesport als aan de top. In het publieke debat is veel aandacht voor anti-homo spreekkoren op de tribunes. Uit onderzoek onder tophockeysers en profvoetballers blijkt dat er regelmatig negatieve opmerkingen of grappen worden gemaakt over homoseksualiteit. Daarnaast laat onderzoek zien dat seksuele oriëntatie invloed heeft op de keuze voor welke sport iemand beoefent. Homoseksuele mannen kiezen bijvoorbeeld minder vaak voor teamsporten. Onder transgender personen voelt de meerderheid zich geaccepteerd binnen de sportvereniging waar men actief is. Toch heeft ook meer dan de helft wel eens te maken gehad met negatieve gedragingen. Ook stelt de transitie van man naar vrouw, of vice versa, transgender personen voor extra uitdagingen (bijvoorbeeld het wisselen van kleedkamer of team). Regionaal onderzoek¹⁰ laat zien dat dit redenen kunnen zijn voor transgender personen om ervoor te kiezen om niet te sporten in club- of teamverband. In dit onderzoek gaf ook minder dan 30% van de respondenten aan dat er positieve aandacht aan LHBTIQ+ wordt besteed door hun sportvereniging of sportschool.

In Harderwijk zijn de meningen verdeeld over de vraag of er voldoende aandacht wordt besteed aan LHBTIQ+ op de sportvereniging of -club. Uit de enquête (2023) blijkt dat een aantal hier neutraal tegenover staan, anderen zijn wat positiever. Het grootste deel van de respondenten voelt zich geaccepteerd door medesporters. Dit geldt ook voor de acceptatie door trainers, coaches, scheidsrechters en bestuurders.

In vergelijking met 2021 zijn meer respondenten het uitgesproken eens met de stellingen over veiligheid en acceptatie rondom sport. Over het algemeen voelen LHBTIQ+'ers in Harderwijk zich dus geaccepteerd op hun sportvereniging of -club, maar is er ruimte voor verenigingen om meer positieve aandacht aan het thema te besteden. Als suggestie geven respondenten aan dat sportclubs zich zouden kunnen uiten tijdens Pride of Coming Out Day, of dat ze een regenboogvlag zouden kunnen ophangen.

Wat willen we bereiken?

Sportverenigingen bekend maken met de problemen waar LHBTI-inwoners tegenaan kunnen lopen bij de sportvereniging en hoe er met kleine acties al een inclusiever en veiliger sportklimaat kan worden gecreëerd voor LHBTI'ers, wat het sportplezier voor hen vergroot.

Hoe gaan we dit doen?

Actie opgenomen in de uitvoeringsagenda

1. In 2021 willen we inventariseren wat GUTS (Gay Union Through Sports)¹¹ en de John Blankenstein Foundation doen en hoe zij ons kunnen ondersteunen. In 2021 wordt een inspiratiesessie voor sportverenigingen georganiseerd, als onderdeel hiervan willen we een workshop faciliteren over LHBTI in de sport. Daarnaast willen we in 2021 via een mailronde aan sportverenigingen laten zien dat de gemeente praktische handvatten wil bieden om dit onderwerp bespreekbaar te maken.

10 Bron: Onderzoeksrapport LHBTIQA+ Gelderland en Overijssel, 2021 (Vizier)

11 GUTS bestaat niet meer. Zij zijn overgegaan in de JBF en Alliantie gelijkspelen

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

foto: Karin Huizendveld, Coming Out Day 2022, VVOG

Regenboogpakketten uitdelen aan sportverenigingen 2021, 2022

De afgelopen twee jaar is er heeft de gemeente samen met regenboogambassadeur Sport rondom Coming Out Day alle sportverenigingen uitgenodigd voor een bijeenkomst. Tijdens de bijeenkomst ontvingen alle verenigingen een regenboogpakket om in te zetten in het sportweekend erna. De pakketten bevatten o.a. regenboogvlaggen, -ballen, -stickers en -schmink.

Het eerste jaar, in oktober 2021 waren er 12 sportverenigingen aanwezig. Tijdens een feestelijke ochtend bij Unitas hebben de wethouders inclusie en sport regenboogpakketten uitgedeeld. Het jaar daarop waren er 18 partijen aanwezig, dit keer te gast bij VVOG. In 2022 waren er naast sportverenigingen ook sportscholen en de scouting die een pakket in ontvangst hebben genomen.

In de afgelopen twee jaar is het onderwerp af en toe toegelicht in de nieuwsbrieven richting verenigingen. En tijdens de overleggen tussen gemeente en verenigingen staat het onderwerp op de agenda. Verenigingen weten dat regenboogambassadeur Sport beschikbaar is om mee te denken.

Workshops van John Blankenstein Foundation

Als follow-up na de eerste bijeenkomst in oktober 2021 is de regenboogambassadeur actief het gesprek aangegaan met verenigingen. CKV Unitas en Woelwaters hebben in 2021 en 2022 een bijeenkomst binnen hun vereniging georganiseerd. GA! Harderwijk heeft een workshop van de John Blankenstein Foundation gevolgd.

Wat heeft het gebracht?

In 2021 was het voor het eerst dat er vanuit de gemeente aandacht werd geschonken aan LHBTIQ+ binnen de sport. Veel verenigingen hebben zich pas aangemeld na een telefonische reminder van de adviseur sportverenigingen vanuit de gemeente. Opvallend was dat in 2022 partijen zich sneller uit zichzelf aanmelden. De sfeer tijdens beide bijeenkomsten was energiek en positief. Voor zover wij weten hebben alle aanwezige partijen de regenboogmaterialen permanent of tijdens bepaalde belangrijke momenten gebruikt. Het jaarlijks uitdelen van de regenboogpakketten lijkt een gewoonte te worden bij verenigingen. Dit blijkt uit de opkomst en enthousiasme van de tweede keer in vergelijking met de eerste keer.

2. *We willen met onze activiteiten aansluiten bij de activiteiten die onder het thema 'inclusief sporten en bewegen' uit het lokaal sportakkoord worden ondernomen. We willen de werkgroep inclusief sporten betrekken bij het bespreekbaar maken van dit onderwerp.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Vanuit het lokaal sport akkoord is er een inclusie sport coach voor 8 uur in de week aangesteld. Haar hoofdtaak is het bevorderen van het aangepast sporten. Daarnaast is zij het aanspreekpunt voor inclusief sporten. Aanvullend heeft ze in 2021 meegewerkt aan het organiseren van de regenboogbijeenkomst voor verenigingen. In 2022 heeft ze meegewerkt aan het organiseren van de workshop gegeven aan Ga! coaches.

De werkgroep inclusief sporten vanuit het Lokaal Sport Akkoord heeft de afgelopen twee jaar de focus gelegd op senioren en aangepaste sport. De gemeente, die onderdeel vormt van de werkgroep, kaart het onderwerp LHBTIQ+ vriendelijk sporten wel aan. Het is echter aan de werkgroep zelf om te kiezen waar ze zich voor inzetten.

3. *In de tweede helft van 2022 onderzoeken we of er draagvlak is voor het organiseren van de Week van Respect of een evenement in het kader van de Eurogames en gaan we met de grote sportverenigingen in gesprek over het participeren hierin. Tot slot bieden we in de communicatie aandacht aan de Eurogames, een LHBTI-sportevenement dat in het derde kwartaal van 2022 in Nijmegen zal plaatsvinden.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Er is kennis gemaakt met de organisatie van de Eurogames. Uiteindelijk bleek er geen concrete aansluiting op dat moment. Wel heeft de gemeente in 2022 tweemaal subsidies gehonoreerd gekregen vanuit de actie Gelderland Loves to Move. Hiervan zijn de acties rondom Coming Out Day voor sport in 2022 bekostigd.

4. *Onderdeel hiervan is dat LHBTI-sporters hun ervaringsverhaal delen op sportverenigingen*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Expositie Regenboogsporters 2022

Rondom Coming Out Day in 2022 hebben regenboogambassadeurs Sport en Zorg en fotograaf Karin Huizendveld een expositie georganiseerd. Tien LHBTIQ+ sporters uit de regio lieten hun portret schieten en hebben hun verhaal gedeeld. De expositie is geopend door wethouders Inclusie en Diversiteit en Sport tijdens het uitreiken van de regenboogpakketten. De portretten hebben tijdens Coming Out Day, in oktober op sandwichborden langs de weg richting de sportparken gestaan. Nadien heeft de expositie in de maand november in winkelpanden verspreid door de stad en in de publiekshal in het Huis van de Stad gestaan. De expositie in het Huis van de Stad was op initiatief van de bibliotheek Noord West Veluwe aangevuld met 'roze' boeken in de maand november.

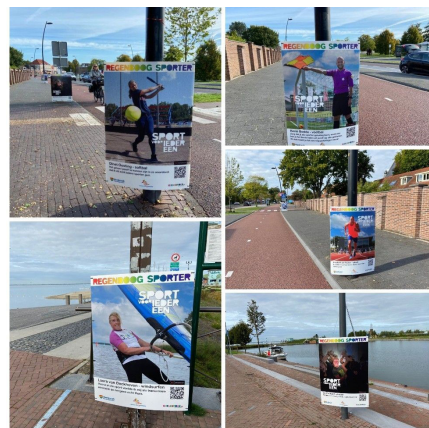

foto: Karin Huizendveld

Wat heeft het gebracht:?

In aanloop naar de expositie hebben regenboogambassadeur Sport en Karin Huizendveld veel verenigingen gevraagd naar LHBTIQ+ sporters die mee zouden willen doen. Opvallend was dat veel verenigingen uit Harderwijk geen (mannelijke) LHBTIQ+ sporters kennen. Daarnaast spraken ze ook een aantal LHBTIQ+ sporters regio breed die liever niet expliciet geportretteerd wilde worden. Soms omdat ze binnen de sport niet uit de kast waren, omdat ze bang waren dat dit een negatieve invloed zou hebben op hun sportcarrière of omdat ze zich niet veilig voelde binnen hun vereniging.

Het geeft dit aan dat er nog veel moet gebeuren voor een LHBTIQ+ vriendelijk sportklimaat. Daarnaast was dit een belangrijk signaal en gaf het de urgentie aan en voor ons de aanleiding om in de verenigingen te gaan werken aan een LHBTIQ+ vriendelijk sportklimaat. Verenigingen gaven zelf ook aan het onbegrijpelijk te vinden dat er in hun club niemand openlijk LHBTIQ+ is.

De tien persoonlijke verhalen spraken enorm aan. Ze maken het onderwerp 'LHBTIQ+' menselijk en brengen het dichtbij. Er was een grote opkomst aan bezoekers bij de opening van de expositie.

5. *In 2023 willen we een samenwerking met Village People en GUTS een regenboog sportcafé avond organiseren, waarbij verenigingen worden uitgenodigd.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

foto: Karin Huizendveld, uit de serie Sport voor iedereen 2022

Café de Liefde heeft rondom Coming Out Day in oktober 2022 tijdens een caféavond Laura van Beckhoven uitgenodigd voor een interview. Van Beckhoven is transvrouw en topsport windsurfer. Daarnaast is ze ambassadeur bij Pride en Sports. Ze vertelde die avond over haar leven als transvrouw en topsporter.

Wat heeft het gebracht?

Voor de bezoekers zelf was de boodschap duidelijk dat bewustwording van transgender-zijn in de sport belangrijk is.

De avond op zich was niet drukbezocht. Toch was het een mooi signaal dat een onafhankelijke partij in Harderwijk aandacht schenkt aan LHBTIQ+ in de sport rondom Coming Out Day. We ervaren het als een teken dat het draagvlak rondom dit thema in de maatschappij groeit.

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

Sportverenigingen bekend maken met de problemen waar LHBTI-inwoners tegenaan kunnen lopen bij de sportvereniging en hoe er met kleine acties al een inclusiever en veiliger sportklimaat kan worden gecreëerd voor LHBTI'ers, wat het sportplezier voor hen vergroot.

Verenigingen draaien op vrijwilligers. Tussen 2020 – 2022 was in het bijzonder zwaar voor verenigingen. Ze moesten een groot deel van de tijd stoppen met sporten. Daarnaast moesten ze steeds aan de veranderende coronamaatregelen voldoen. Hierdoor moesten ze extra hun best doen om vrijwilligers aan zich te blijven binden. Oktober 2021 was daarom geen ideaal moment om het onderwerp LHBTIQ+- vriendelijk sportklimaat bij hen te introduceren. Daarnaast was merkbaar dat de betrokkenen bij de verenigingen over het algemeen beperkte tijd hebben, ook omdat er veel wordt gevraagd van verenigingen op sociaal vlak naast het organiseren van sporten. Het animo voor een gesprek met de regenboogambassadeur Sport of een verdiepende workshop was laag. Desondanks zijn er stappen gemaakt. Over het algemeen is er bij een aantal verenigingen meer bekendheid over de problemen waar LHBTIQ+- sporters tegenaanlopen binnen de sport. Er is een contactpersoon; regenboog ambassadeur Sport, die met de verenigingen kan meedenken. Uit de enquête blijkt het dat meer sporters zich veilig en geaccepteerd voelen in 2022. We zouden hier voorzichtig uit kunnen opmaken dat de bovengenoemde inspanningen effect hebben gehad.

Vervolgstappen

- Concrete acties die bijdragen aan een LHBTIQ+- vriendelijk sportklimaat, opnemen in de uitvoeringsagenda sport. Te denken valt aan een inventarisering bij verenigingen, sportscholen en Gal naar deelname aan een regenboogconvenant, het ontwikkelen van een handleiding, etc.

Hoofdstuk 7: Thema Zorg en ouderen

foto: Karin Huizendveld, uit de serie Out en Proud op de Veluwe 2021

Hoe staat het er nu voor?

Gezondheid onder LHBTIQ+'ers

Uit onderzoek blijkt dat medicijn- en middelen(drugs)-, alcohol- en tabak gebruik onder LHBT hoger is dan bij heteroseksuelen ¹². Voor biseksuele personen geldt wel dat zij vaker een slechte algemene gezondheid of een langdurige ziekte of aandoening hebben dan heteroseksuele personen. Er zijn grote verschillen op het gebied van psychische gezondheid. Met name biseksuele personen hebben een grote kans om psychisch ongezond te zijn (drie keer zo groot als heteroseksuele personen). Biseksuele personen maken ook meer gebruik van de zorg, onder andere van de psycholoog. Voor transgenders geldt dat zij te maken hebben met lange wachtlijsten in de transgenderzorg.

¹² LHBT-monitor 2022 (SCP) De leefsituatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen in Nederland. Zie ook www.weten.site/alcohol-en-drugsmisbruik-onder-homoseksuelen-en-transgenders

Ouderen

20% van de LHBTIQ+-ouderen bang is voor negatieve reacties van medebewoners in zorginstellingen¹³. Een onderzoek uit 2018 liet zien dat ouderen vaak 'terug de kast in' gaan als ze worden opgenomen in een verpleeghuis of deelnemen aan activiteiten voor ouderen. Ze hebben onder andere te maken met pesten en uitsluiting door burens en medebewoners. Deze bewoners durven minder gemakkelijk over hun geaardheid, identiteit of seksuele wensen te praten als er automatisch van uit gegaan wordt dat ze hetero zijn. Ook voelen zorgverleners zich soms ongemakkelijk bij het ondersteunen van LHBT-ouderen. LHBTI'ers niet worden 'gezien' door de meeste medewerkers of vrijwilligers in de zorg: ze denken er eenvoudig niet aan. Veel organisaties stellen: 'Wij maken geen onderscheid' of 'Bij ons is iedereen welkom'. Door geen onderscheid te (willen) maken worden echter de specifieke wensen, vragen, behoeften of problemen van individuele cliënten/bewoners – in dit geval LHBTI-personen - niet of onvoldoende gezien, herkend en erkend.

Onderzoek in Gelderland en Overijssel laat zien dat twee-derde van de respondenten vindt dat de gemeente ervoor moet zorgen dat er meer aandacht wordt besteed aan LHBTIQ+ in de zorg.

Naar schatting wonen er tussen 370 en 740 65+ LHBTIQ+'ers in Harderwijk¹⁴. De meeste respondenten die de enquête (2023) hebben ingevuld stonden neutraal (eens noch oneens) tegenover de vraag of er in de zorg voldoende aandacht wordt besteed aan LHBTIQ+. Een aantal respondenten zijn het volledig oneens, weinig respondenten zijn uitgesproken positief. Op de vraag of respondenten zich geaccepteerd voelen door zorgprofessionals wordt positiever geantwoord. Iets meer dan de helft is het grotendeels of volledig eens met deze stelling. Als suggesties geven respondenten aan dat er meer aandacht in de zorg aan het thema kan worden besteed, onder andere door formulieren aan te passen of door meer informatie beschikbaar te stellen.

Wat willen we bereiken?

Aandacht binnen zorginstellingen voor het bestaan en de acceptatie van LHBTI'ers.

Hoe gaan we dit doen?

Actie opgenomen in de uitvoeringsagenda:

1. *We gaan het eerste kwartaal van 2021 onderzoeken hoe we de activiteiten kunnen inpassen in het gezondheidsbeleid, zodat aandacht voor LHBTI kan worden opgenomen in de nieuwe gezondheidsnota van 2022.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

De visie van de gezondheidsnota Samen Verder voor een Gezond Noord Veluwe 2022-2025 is het inspireren en stimuleren van een gezonde leefstijl voor inwoners. Hiermee wordt o.a. geduid op een integrale benadering van gezondheid. Thema's als veerkracht, eigen regie, positieve gezondheid en inwoner participatie komen erin terug. Ook het onderwerp kwetsbare ouderen komt er nadrukkelijk in voor. Veel LHBTIQ+ ouderen kunnen ook als kwetsbaar aangemerkt kunnen worden. Zo zijn er meerdere raakvlakken en overlap.

Wat heeft het gebracht?

Tot nu toe heeft het vooral goede interne afstemming gebracht.

13 Bron: 55 plussers en seksuele oriëntatie, 2015 (SCP): o

14 (15 % van het totaal aantal inwoners (=48.950) is 65 jaar of ouder (= 7342) , en daar 5 – 10% van)

2. Daarnaast willen we in 2022 het onderwerp roze zorg agenderen bij het platform Krachtig Kleurrijk door bijvoorbeeld een workshop te faciliteren van een Roze 50+ ambassadeur.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Regenboogambassadeur Zorg & Ouderen, heeft de afgelopen twee jaar regelmatig deelgenomen aan de bijeenkomsten van Krachtig Kleurrijk Harderwijk en de Werkgroep Kwetsbare Ouderen. Als regenboog-ambassadeur heeft hij in beide gevallen een bijeenkomst kunnen vullen over het belang van LHBTIQ+ vriendelijke zorg.

Wat heeft het gebracht?

Veel organisaties hebben kunnen horen hoe belangrijk LHBTIQ+ vriendelijke zorg is. Een aantal organisaties, o.a. ZorgDat, Ambulante Hulpverlening Midden Nederland en St. Jansdal, zijn recentelijk begonnen om intern meer aandacht te geven aan LHBTIQ+ vriendelijke zorg. Door een aandacht functionaris aan te stellen of door meer aandacht te besteden aan zichtbaar LHBTIQ+ welkom te zijn in hun communicatie.

3. In 2022 gaan we in een mailronde aan welzijnsinstellingen praktische handvatten bieden om dit onderwerp bespreekbaar te maken.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Omdat de regenboogambassadeur Zorg en Ouderen persoonlijk contact heeft met organisaties, hebben we als gemeente geen aparte mailronde gedaan.

Wat heeft het gebracht?

De mailronde die in 2020 is gedaan aan alle verzorgingshuizen met het aanbod van een gratis Roze Loper heeft geen effect gehad. Persoonlijk contact zoeken heeft dan ook altijd de voorkeur

4. We proberen in Harderwijk op te halen hoe zorginstellingen rekening houden met LHBTI-klanten en hun problematiek. Vanuit het duurzaam contact kunnen we zorginstellingen gericht benaderen met informatie en tips voor voorlichting, zoals bijvoorbeeld zorginformatiepakket 'komt een mens bij de dokter'.
5. In 2022 willen we in samenwerking met zorginstellingen en de Regenboograad een evenement organiseren voor roze ouderen, bijvoorbeeld een filmavond/dialogbijeenkomst.

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Village People Salon

In mei 2021 heeft regenboogambassadeur Zorg & Ouderen in samenwerking met Village People de Village People Salon opgestart in de Mess. Dit is een maandelijkse ontmoetingsgelegenheid voor 55+ LHBTIQ+'ers uit Harderwijk en wijde omgeving. In 2021 zijn er 9 bijeenkomsten geweest, en in 2022 12. Daarnaast waren er ook vier gezamenlijke activiteiten. Er komen per keer ongeveer 15 tot 20 bezoekers. Grotendeels zijn het homomannen uit Harderwijk, Ermelo, Nunspeet, Nijkerk, Garderen, Apeldoorn, Uddel.

LVB (licht verstandelijke beperking) Café

In mei 2022 in het Village People LVB-café geopend in de Mess. Dit is een maandelijkse ontmoetingsgelegenheid voor LHBTIQ+ LVB-ers. Regenboogambassadeur Zorg & Ouderen initieerde dit in samenwerking met Village People, 's Heerenloo, Careander en Ambulante Hulpverlening Midden Nederland. Negen vrijwilligers uit de gehandicaptensector zijn betrokken als begeleider. Na de eerste bijeenkomst (met 10 bezoekers) liep het aantal bezoekers terug. Mogelijk heeft dit te maken met het dagdeel ('s avonds) van de bijeenkomsten. Bekeken wordt of een ander dagdeel (overdag) meer bezoekers trekt. Een andere reden voor de lage opkomst kan de noodzaak van vervoer en begeleiding voor sommige deelnemers zijn: die is 's avonds niet beschikbaar.

Wat heeft het gebracht?

De ontmoetingsgelegenheden, net als het Village People jongerencafé en de reguliere Village People avonden zijn belangrijk. De ontmoetingsplekken worden door veel bezoekers ervaren als een veilige plek waar ze zichzelf kunnen zijn. Hier hoeven ze niks uit te leggen of zich anders voor te doen. Mensen komen dan ook niet alleen uit Harderwijk zelf, maar regio breed.

6. *Een keer per twee jaar richten we dit evenement op roze ouderen of op zorgprofessionals.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Regenboogambassadeur Zorg en Ouderen heeft in samenwerking met ZorgDat in oktober 2022 de 'Village People Salon Extra' georganiseerd. Een middag voor zorgprofessionals waar drie LHBTIQ+ ouderen hun verhaal deden in de vorm van een panel. Er was een goede opkomst van rond 50 bezoekers. Minstens zeven verschillende zorgorganisaties waren vertegenwoordigd.

Wat heeft het gebracht?

Dit soort bijeenkomsten spoort aan op een gevoel van urgentie. Zorginstelling horen van ervaringsdeskundige zelf wat een verschil een zichtbare LHBTIQ+ vriendelijke omgeving betekent. De panelleden werden gewaardeerd voor hun kwetsbare en openhartige opstelling. Er was vanuit de professionals grote belangstelling. Door meerdere organisaties bij elkaar te hebben, was er de gelegenheid om ook op elkaar te reageren en van elkaar te leren. Een aantal organisaties heeft nadien contact met regenboogambassadeur Zorg en Ouderen gezocht voor een vervolgspraak.

7. *Tot slot gaan we onderzoeken of er in samenwerking met Roze50plus draagvlak is voor een reizende LHBTI-praatgroep die langs verzorgingshuizen gaat.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Momenteel is het te vroeg. Maar wanneer verzorgingshuizen er open voor staan is optie denkbaar.

Wat heeft het gebracht?

Daarbij stonden de afgelopen twee jaar meer in het teken van zorginstellingen en organisaties leren kennen. De behoefte aan een LHBTIQ+ praatgroep moet eerst polst worden bij organisaties.

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

Aandacht binnen zorginstellingen voor het bestaan en de acceptatie van LHBTI'ers.

Kijkend naar wat er de afgelopen twee jaar is gebeurd, zijn er veel stappen gezet. Een aantal zorginstellingen past hun interne beleid aan of hijzen rondom Coming Out Day een regenboogvlag. Er is dus, in vergelijking met twee jaar, geleden meer aandacht binnen zorginstellingen voor het bestaan en de acceptatie van LHBTIQ'ers.

Vervolgstappen

- Meer aandacht creëren voor de ontmoetingsgroepen, vooral via de reguliere en meer traditionele media (als kranten). Vooral voor ouderen zou dit een verschil kunnen maken.
- Ondersteuning bieden aan organisaties die intern verder willen met LHBTIQ+ vriendelijk beleid, onder andere door het organiseren van 'intervisie'-achtige bijeenkomsten met relevante aandacht-functionarissen uit diverse instellingen
- Doorgaan met het contact leggen en informeren over het belang van LHBTIQ+ vriendelijke zorg bij zorginstelling.
- Een wat groter evenement gericht op zorgprofessionals organiseren.

Hoofdstuk 8. De veiligheid van LHBTIQ+'ers vergroten en het monitoren van de resultaten

Wat willen we bereiken?

Het effect van de activiteiten die op de vier thema's worden ondernomen, hopen we terug te zien in een verbetering van de veiligheidsgevoelens onder LHBTI'ers en in een hogere meldingsbereidheid.

Hoe gaan we dat doen?

Acties opgenomen in de regenboogagenda

1. *Het monitoren van resultaten doen we in eerste instantie door een jaarlijkse enquête te plaatsen op het online stadsgesprek over o.a. het veiligheidsgevoel en het melden van incidenten.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

In 2021 en begin 2023 hebben we een enquête geplaatst op het online stadsgesprek. In 2021 waren er 57 respondenten. In 2023 waren er 36 respondenten waarin 10 die we niet konden meenemen in de resultaten omdat ze geen LHBTIQ+ inwoners zijn.

Wat heeft het gebracht?

Het heeft ons inzicht gegeven in het gevoel van acceptatie en veiligheid in Harderwijk en Hierden. Dit kunnen we vervolgens vergelijken met de landelijke en regionale cijfers. Ook heeft het inwoners de kans gegeven om anoniem hun ervaringen te delen met de gemeente. Tegelijkertijd zien we aan het teruglopen de aantal respondenten dat een jaarlijkse enquête te frequent is.

2. *Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid om met de GGD-regio Gelderland-Noord een vierjaarlijkse gezondheidsmonitor uit te zetten over LHBTI-acceptatie.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Dit zullen we in 2023 oppakken.

3. *Tot slot zetten we een gemeentelijke monitor op om de resultaten van alle LHBTI gerelateerde activiteiten bij te houden. We zoeken eventuele samenwerkingen op met het antidiscriminatiebureau (ADB), Artikel 1, en we onderzoeken de samenwerking met de politie (roze-in-blauw) om LHBTI-discriminatie aan te pakken. We raadplegen de gemeentelijke ondersteuningsorganisatie alliantie Natuurlijk Samen om veiligheid voor LHBTI'ers in de wijken te verbeteren.*

Wat is er gebeurd in 2021 en 2022?

Discriminatie als onderwerp heeft ook de afgelopen twee jaren de aandacht van de politie en gemeente. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de campagne 'Gekend om wie je bent' en de Captain's tables.

In hoeverre hebben we ons doel uit 2021 gehaald?

Het effect van de activiteiten die op de vier thema's worden ondernomen, hopen we terug te zien in een verbetering van de veiligheidsgevoelens onder LHBTI'ers en in een hogere meldingsbereidheid.

Het is moeilijk om een op een te bepalen of het veiligheidsgevoel onder LHBTIQ+ de oorzaak is van bepaalde activiteiten. Uit de enquêtes zien we wel terug dat inwoners de acties waarderen.

Vervolgstappen

- Contact met de politie over de aanpak van discriminatie voortzetten.
- De mogelijkheid inventariseren om een vraag op te nemen in de GGD-gezondheidsmonitor.

Conclusie

De afgelopen twee jaar is het op LHBTI-gebied vooral veel pionieren geweest. We hebben successen gevierd, maar de verankering van het beleid in de samenleving is helaas nog kwetsbaar. Veel mensen en organisaties in onze gemeente zetten samen of individueel de schouders onder dit beleid, maar we zijn er nog niet.

De regenboogambassadeurs zijn begonnen in hun nieuwe functie. Veel partners zijn voor het eerst benaderd rondom het onderwerp LHBTIQ+. De activiteiten van Village People zijn uitgebreid met meer ontmoetingsgelegenheden in de vorm van de ouderen Salon, een jongeren café en de LVB-café's. Er is een compleet nieuw digitaal platform ontwikkeld. Daarnaast was er tijdens de maand oktober 2022 een agenda vol uiteenlopende activiteiten rondom Coming Out Day. De groei is duidelijk zichtbaar. En er ontstaat langzaam meer draagvlak binnen de samenleving. Organisaties initiëren zelf activiteiten of werken aan LHBTIQ+ inclusief beleid. Er is veel om blij mee te zijn. Dat gezegd hebbende is het van belang om te blijven bouwen op wat er nu ligt.

Wat we vooral geleerd hebben, is dat het versterken van de LBHTIQ+ in de samenleving een kwestie is van een goede balans vinden tussen aanjagen en geduldig zijn, tussen wakker schudden en loslaten, confronteren en uitnodigen. Het is belangrijk om de kleine stapjes te leren waarderen. En om inwoners en organisaties de tijd te gunnen om mee te bewegen op hun eigen tempo. Dat is soms moeilijk voor wie het aangaat.

Daarnaast is het belangrijk om dit onderwerp goed te framen binnen het grotere geheel. Bijvoorbeeld om aan te haken op processen zoals de Verbeteragenda Inclusie. Het is voor het college een prioriteit voor de komende periode om de stappen die nu gezet zijn te borgen. Momenteel ligt de aanjaag en ondersteuningsfunctie op het gebied van LHBTIQ+ acceptatie bijna volledig bij Stichting Village People en de gemeente, in samenwerking met regenboogambassadeurs. Als er een vrijwilliger wegvalt, is het risico dat wat is opgebouwd op afzienbare termijn omvalt. Het is kwetsbaar. Een stevige structuur en een gezonde samenwerking zijn aandachtspunten voor de komende periode.

Een ander aandachtspunt is het toewerken naar structurele borging van LHBTIQ+ vriendelijk beleid binnen organisaties, verenigingen, scholen, en geloofsgemeenschappen. Zichtbaarheid en actieve betrokkenheid van een grotere groep LHBTIQ+ inwoners spelen hierin een belangrijke rol. Dit geeft de essentie van het onderwerp weer. Momenteel kan het overkomen alsof het thema maar door een klein groepje mensen belangrijk wordt gevonden. We stimuleren en ondersteunen als gemeente graag een proces dat wortel schiet vanuit de samenleving; een bottom up beweging. Als laatste aandachtspunt wil de gemeente zelf als werkgever en organisatie meer inclusief en LHBTIQ+ vriendelijk zijn en uitstralen. De rest van dit jaar zal, naast de acties vanuit de regenboogagenda uit te voeren, ook gebruikt worden om nieuw beleid te ontwikkelen voor 2024-2028. Hierin worden de boven genoemde ambities en prioriteiten opgenomen en vertaalt naar uitvoering.

Bronnen

Ervaringen van LHBT-ouderen met wonen, zorg en ondersteuning, 2018 (Movisie):
roze50plus.nl/wp-content/uploads/Onderzoek-Roos-Pijpers_Inspiratiebijeenkomst-Roze-Ouderen-16-12.pdf

GGD NOG Gezondheidsmonitor Jeugd, 2019:
ggd-noord-en-oost gelderland.foleon.com/factsheet/resultaten-gezondheidsmonitor-jeugd-2019#!/seksuele-gezondheid

LHBT Monitor, 2022 De leefsituatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen in Nederland (SCP):
www.scp.nl/publicaties/publicaties/2022/07/05/lhbt-monitor-2022

Onderzoeksrapport LHBTIQA+ Gelderland en Overijssel, 2021 (Vizier):
vizieroost.nl/wp-content/uploads/2021/10/Onderzoeksrapport-Welzijn-LHBTIQA-Vizier-en-RU.pdf

Sportdeelname en ervaringen van transgender personen, 2021 (Mulier):
www.mulierinstituut.nl/publicaties/25802/sportdeelname-en-ervaringen-van-transgender-personen/

55 plussers en seksuele oriëntatie, 2015 (SCP):
www.scp.nl/over-scp/data-en-methoden/onderzoeksbeschrijvingen/lesbische-homoseksuele-en-biseksuele-ouderen-55-plus-lhbo

Veilig op School, landelijke veiligheidsmonitor 2020-2021: veiligheidsbeleid en veiligheidsbeleving in primair en voortgezet onderwijs, 2022 (ResearchNED):
open.overheid.nl/documenten/ronl-742beeeaf7b38d2958a9ec66d5e6bf7c3982668/pdf

Stadhuis

Havendam 56
3841 AA Harderwijk
Postbus 149
3840 AC Harderwijk

Bel of whatsapp

0341 411 911

Stuur een e-mail

info@harderwijk.nl

Volg ons op

Bezoek de website

harderwijk.nl